

INICIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2014. godina - broj 113

BESPLATAN
PRIMJERAK

KunFrys

SADRŽAJ

KAD POPLAVA DONESE POBJEDE	3
OZBILJNO UGROŽENA PRAVA OSOBA SA INVALIDITETOM	4
POLOŽAJ OSOBA SA INVALIDITETOM U BIH DOSEGAO ALARMANTNO STANJE	5 - 6
MOJA KOLICA NISU PREPREKA	7 - 8
DANI FOP-A U BEOGRADU	9-10
MOJ ŽIVOTNI MOTO JE LJUBAV	11 - 12
BERLUSKONI KROZ "KAZNU" POMAŽE OSOBAMA S INVALIDITETOM	13
REKLI SU JOJ DA JE NAJRUŽNIJA ŽENA NA SVIJETU	14 - 15
ŽENE SA INVALIDITETOM	16 - 17
RAZVOJ ŽIVOTNIH POTENCIJALA	18
KUMA ME GURNULA U BAZEN!	19
SVE NAŠE BARIJERE	20
BILI SU 67 GODINA PAR....	21
PARALIZOVANI MUŠKARCI POVRATILI OSJEĆAJ U NOGAMA	22
PRVI TELEFON NA BRAJEVOM PISMU	23
NAVIKE SRETNIH LJUDI	24 - 25
ŠARENA STRANA	26
SPORT	27

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU IZ DNEVNIIH NOVINA I INTERNET STRANICA.

Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla

Redakcija:

Fikreta Hasanović
Anes Ćehović
Suvad Zahirović
Sanja Zahirović
Jasminko Bijelić
Aladin Kavgić

Glavni i odgovorni urednik:

Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:

M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla
Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:

ic.loتوs@bih.net.ba
info@ic-loتوs.org.ba

Web:

www.ic-loتوs.org.ba

Izdavač:

Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:

1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, "čovjek od inicijative" je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

**Broj: 08-651-437-4/97
Sarajevo 16.12.1997. god.
Redni broj: 746**

Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu sa Zakonom o javnom informisanju.

KAD POPLAVA DONESE POBJEDE

Zašutim svaki put kad uključim računar da nešto napišem. Stoji otvorena opcija pisanja, kao da čeka nabujalu bujicu riječi iz mene.

A, ne zna bijela ploha ekrana da je poplava iz mene sve odnijela, da unutra nema ničega, čak ni riječi. Jednako kako je voda nosila kuće, otimajući iz njih sve do čega je doprla, tako je nevidljiva rijeka tišine odnijela svaki zametak mojih razmišljanja.

Povlači se voda, rekoše ljudi na TV-u kao da muštuluk hvataju, a blatnjavi nanosi na ulicama i u kućama ostaše da budu dokaz moći prirode. Na sred ulice veliki kamen što je još juče bio međa jedne njive u podnožju brda. Sad samo kamen s bijelim biljegom ko svjedok da grunt nije bitan kad priroda odluči mijenjati granice. A, do juče smo tjerali jedni druge preko granica... kojeg li apsurda?! Vodena stihija ostavlja kaljužu iza sebe, smrdljivo blato metrima naneseno zarobilo nejač, zarobilo starce koji s balkona proviruju je li koji spasilački čamac došao u njihovu ulicu i donio veknu hljeba, flašu vode. Moja bujica nije ostavila kal u meni, odnijela je sve, srce, dušu, kao da sam ljudska ljska bez krvotoka. Ne znam boli li me, ne znam trne li mi duša, zebe li srce svaki put kad pogledam snimak gomile blata gdje je nekad bilo selo mog naroda, moje krvi, mojih poznanika. Blatnjavom ulicom prošao neko hrabar, u blatnjavim nanosima ostali tragovi mučnoga probijanja do unesrećenih. Uz korake ispala flaša vode,

blatnjava. Nekad smo na televizorima buljili u ekrane kad filmske zvijezde ostavljaju otisak cipele i dlanova u betonski kal, a danas tragove teške blatnjave čizme koja se jedva probija do bebe koja plače noseći mlijeko i pelene, postaju zlatnije od svih zvijezda što nam kite nebesa za vedrih noći. Ja i dalje šutim, to mi je odbrana. Kad brbljivica zašuti, onda je veliki bol u pitanju. Za nas još ima nade, dobri smo mi ljudi, najbolji! Mravinjak dobrih i marljivih. Kamioni formiraju konvoje pomoći, narod narodu. Autobusi studenata i radno sposobnih, što do juče ne vidješe lopate osim u izlogu poljoprime, lopataju kal, tjeraju blato iz kuća, s ulica, da nam opet budeš čista, da nam budeš lijepa, balkanska grudo. Nadlijie helikopteri, više niko ne pita iz koje zemlje su i čijim nebom lete, važno je da ljudi vode na sigurno. Tam dolje čamci, veslači im umorni, usmrđili se jer treći dan veslaju u istim

odjelima, voze dede, nane, bebice tek rođene i plaču.

Poplavile granice, jer priroda ne priznaje ljudske granice, niti geografske karte njoj išta predstavljaju. Živa je glava - naš narod navikao živjeti s nevoljama, jer svaka nevolja je pobjeda ljudskosti, poraz zla i bezdušnosti. Tragovi u kaljuži, tragovi pobjede dobrog čovjeka, tragovi ljudskosti, tragovi onoga kome je poplava odnijela sve sem onoga s čim se umire, sem dobrote.

UN: ŠIROM SVIJETA SU OZBILJNO UGROŽENA PRAVA OSOBA SA INVALIDITETOM

Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom donio je najnovije smjernice kojima upozorava svoje države članice da obrate posebnu pažnju na slobodu donošenja odluka osoba s invaliditetom.

Osobe s invaliditetom, pa i s onim najtežim, imaju pravo donositi sopstvene odluke, makar one bile za njih rizične i pogrešne, navodi se u novim smjernicama državama članicama.

Odbor UN-a za prava osoba s invaliditetom, koji je ovih dana donio nove smjernice, ima 16 članova, a zadatku mu je nadgledanje implementacije Konvencije o pravima osoba s invaliditetom. Prema Konvenciji, države članice moraju osigurati jednakopravnost OSI u korištenju svih prava osiguranih zakonom.

U praksi, mnogim osobama s invaliditetom širom svijeta uskraćeno je pravo na glasanje, na brak i na zasnivanje porodice, samo zato što ne zadovoljavaju određene mentalne i intelektualne kapacitete, izjavili su u UN-u.

Odbor UN-a za prava osoba sa invaliditetom u svojim smjernicama naglašava da države, umjesto da donose odluke za i umjesto OSI, moraju sve učiniti kako bi pomogle svojim građanima s invaliditetom da što samostalnije donose sopstvene odluke.

"Moramo poštovati pravo svake osobe s invaliditetom da samostalno donosi sopstvene odluke, nezavisno o njenim kognitivnim sposobnostima", rekla je članica odbora Theresia Degenar.

RIZIČNE SITUACIJE I HUMANITARNA KRIZNA STANJA

UN Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom (Član 11–Rizične situacije i humanitarna krizna stanja)

Države potpisnice će poduzeti, u skladu sa svojim obavezama prema međunarodnom pravu, uključujući odredbe međunarodnog

humanitarnog prava i međunarodnog prava o ljudskim pravima, sve potrebne mjere kako bi osigurale zaštitu i sigurnost osoba s invaliditetom u rizičnim situacijama, uključujući situacije oružanih sukoba, humanitarnih kriza i prirodnih katastrofa.

SVEUKUPNI POLOŽAJ OSOBA SA INVALIDITETOM U BIH JE DOSEGAO ALARMANTNO STANJE

Procjenjuje se da u BiH 10 odsto stanovništva pati od neke vrste fizičkog, senzornog, razvojnog ili mentalnog invaliditeta.

Fondacija za socijalno uključivanje u BiH nedavno je izdala Analizu trenutnog stanja svih osoba sa invaliditetom i mogućnosti njihovog zapošljavanja i samozapošljavanja u BiH pod nazivom "Mi smo tu". U ovoj analizi ističe se da osobe sa invaliditetom predstavljaju najugroženiju, najisključeniju i najmarginalizovaniju grupu u našem društvu. Poteškoće i prepreke sa kojima se ova populacija svakodnevno susreće variraju od ostvarivanja osnovnih životnih potreba do prava na kretanje, obrazovanje i rad. Iako je BiH ratificirala Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom Ujedinjenih naroda kao i Opcionalni protokol 12. marta 2010. godine, a Konvencija je stupila na snagu 11. aprila 2010. godine, sveukupni položaj osoba sa invaliditetom je dosegao alarmantno stanje.

Ranka Ninković-Papić, direktorica Fondacije za socijalno uključivanje u Bosni i Hercegovini rekla je da gotovo dvije trećine ukupnog broja odraslih osoba sa invaliditetom živi blizu ili ispod zvanične linije siromaštva. "Zaposleni najčešće primaju minimalne naknade. Generalni razlozi visoke stope nezaposlenosti ove populacije su nedostatak znanja i vještina koje se traže na tržištu rada, sveukupno loše stanje bh. ekonomije, mali kapaciteti zapošljavanja i veoma rijetko i sporadično otvaranje novih radnih mjesta. Frekventna zanimanja osoba sa invaliditetom su: prodavač, higijeničar, komercijalista, administrativni poslovi, finansijski poslovi, programer, likvidator, pravnik, tapetar, autolimar, fizioterapeut, ugostitelj, krojač, novinar, socijalni radnik i druga", rekla je Ninković-Papić. Ističe da je populacija osoba sa invaliditetom najčešće izložena višestrukoj marginalizaciji i diskriminaciji i njeni pripadnici

Procjenjuje se da u BiH 10 odsto stanovništva pati od neke vrste fizičkog, senzornog, razvojnog ili mentalnog invaliditeta, dok je 30 odsto stanovništva direktno ili indirektno pogodjeno posljedicama invalidnosti. Međutim, treba napomenuti da ne postoji jedinstveni registar osoba sa invaliditetom, ni registar zaposlenih osoba sa invaliditetom.

su isključeni po više osnova - prije svega zbog invalidnosti, zatim spola, godina, etničke pripadnosti i drugog. "Osobe sa invaliditetom su takođe društvena grupa koja je najteže pogodjena siromaštвom i nezaposlenoшćу. Obrazovanje i obuke su takođe oblast u kojoj se prava ove populacije ne poštuju u skladu sa postojećim zakonodavnim okvirom.

Iako postojeći zakoni i pravne odredbe sadrže i naglašavaju pravo na obrazovanje za sve pod istim uslovima, stvarna slika je drugačija. Poteškoće i prepreke sa kojima se ove osobe suočavaju su prije svega arhitektonske, urbanističke i informativne, zatim neujednačen pristup obrazovnim institucijama, predrasude, neprilagođeni udžbenici i didaktička pomagala”, napominje ona. Pristup informacijama je još jedna teška i ozbiljna prepreka i poteškoća za osobe sa invaliditetom, s obzirom da im većina izvora informacija nije dostupna zbog fizičkih barijera ili barijera na koje ove osobe nailaze zbog različitih senzornih oštećenja.

PREDRASUDE NE BI SMJELE POSTOJATI

Da bismo se borili protiv diskriminacije prema osobama sa invaliditetom prije svega potrebno je adekvatno i dosljedno provođenje Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom Ujedinjenih naroda, s obzirom da se Konvencija odnosi na sva područja života i na sva pitanja koja su od ključne važnosti za ovu populaciju njeno poštivanje bi minimiziralo ili u potpunosti suzbilo različite vidove diskriminacije i povećalo stepen njihove socijalne uključenosti. Naša sagovornica kaže da bilo kakve predrasude ili barijere u glavama ljudi ne bi smjele postojati. “Bez obzira na činjenicu što je Politika u oblasti invalidnosti usvojena na Vijeću ministara Bosne i Hercegovine 2008. godine i što su Strategija za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom u FBiH 2010-2014 i Strategija unapređenja društvenog položaja lica sa invaliditetom u RS 2010-2015 usvojene, i dalje ne postoji jedinstven register osoba sa invaliditetom kao prvi korak da bi se sistematski i ciljano moglo raditi na poboljšanju položaja ove populacije. Može se reći da poštivanje zakona i konvencija nije na zadovoljavajućem nivou”, kaže Ninković-Papić. Ona napominje da su institucije kao što su Ministarstvo rada i socijalne politike FBiH, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS, Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa

invaliditetom FBiH i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Republike Srpske, kao i druge relevantne institucije uključene u rješavanje problema populacije OSI u skladu sa svojim tehničkim, ljudskim i drugim kapacitetima. “Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom FBiH i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida Republike Srpske su institucije koje daju poticaje osobama sa invaliditetom za započinjanje poslova, na način da ove osobe Fondovima podnesu aplikaciju sa svojim poslovnim planom koja se zatim odobrava od strane stručne komisije Fondova. Također mnoge NVO implementiraju projekte koji se fokusiraju na samozapošljavanje ove populacije, na primjer, putem dodjele plastenika, stočnog fonda i drugog, tako da je i to način za samozapošljavanje osoba sa invaliditetom”, kaže Ninković-Papić. Da bi se u BiH poboljšao položaj osoba sa invaliditetom naša sagovornica kaže da je potrebna promjena društvene svijesti, da društvo na pripadnike ove populacije ne gleda kao na osobe sa nekim posebnim potrebama, jer su to ljudi koji imaju jednake potrebe i prava kao i svi ostali i koji treba da budu ravnopravni i aktivni članovi društva.

“Potrebno je omogućiti potpuno socijalno uključivanje osoba sa invaliditetom i njihovo aktivno učešće i integraciju u sve životne tokove počevši od obrazovanja, zapošljavanja, pristupa informacijama, kulturnog i sportskog života i drugoga. Akcenat se uvijek mora staviti na njihove sposobnosti i preostale mogućnosti i kapacitete koje treba dalje razvijati i jačati”, zaključuje ona.

ŽIVOT PJESNIKINJE: MOJA KOLICA NISU PREPREKA

"Počela sam pisati 2003. godine, onako, samo za svoju dušu te nisam primjećivala da se vremenom nakupilo tih tekstova. Pišući u želji da to što napišem bude poruka svijetu oko mene, da vrijedi živjeti i proživljavati život, radovati mu se i biti u njegovim tokovima. Poezija je vremenom postala moja velika ljubav i ona smjelo sa mnom 'korača' kroz život. Pojavila se sasvim slučajno, baš kao dar od Boga, i ostala zauvijek zapečaćena u mom srcu"

O čemu ljudi sanjaju kad promatraju bosanskohercegovačku situaciju? Šta su naši snovi? Nadanja? Za Fikretu Karić, hrabru djevojku iz Gračanice, život je počeo malo drukčije od našeg. Od rođenja su joj dijagnosticirali cerebralnu paralizu, pa je zbog toga od rođenja osoba s posebnim potrebama. Ali, da odmah znate: ovo nije priča o saosjećanju spram drugih, ovo je istina o heroini - pjesnikinji koja svojim pisanjem optimistično nadahnjuje druge.

Fikreta Karić dosad je objavila četiri knjige i imala je promocije u mnogim gradovima naše zemlje, ali i izvan nje.

Dobitnica je Povelje grada Srebrenika za doprinos književnosti i osvojila je mnoge diplome i priznanja. Ona ide uspješnim putem kojim većina nas nikad neće hodati.

SNOVI PROLAZE KAO I OVAJ SVIJET

Većina ljudi ne zna iskoristiti dvije blagodati: zdravlje i slobodno vrijeme.

"Koliko sam puta srela osobe koje su nezadovoljne svojim životom; neko što nema krov nad glavom, automobil, dobru plaću, neko što uopće ne radi, neko što nema srodnu dušu, neko što nema posljednje slovo tehnike. Sve su to snovi koji smaraju, zapravo košmari koji bespotrebno opterećuju narod današnjice. Rijetki su oni koji kažu: "Hvala dragom Bogu na svemu što imam", a to sve je zdravlje i još mnogo toga što svako od nas ima a ne primjećuje i ne cjeni dovoljno", kaže za Novo vrijeme Fikreta Karić dodajući da je njen najveći san u ranoj mladosti bio samo da prohoda.

"Kad sam krenula pravim putem, putem vjere, taj san me prestao smarati kako sam sve više bila upoznata sa životnom stvarnošću. Svoj san sam prihvatile kao iskušenje, svjesna da Allah, dž.š., kuša one koje voli, i od tada sam prestala sanjati, shvativši da je sve na ovom dunjaluku prolazno baš kao i snovi. Da bi se riješili pesimizma i depresije i da bi naši snovi zapravo postali realni, okrenimo se vjeri, zamolimo svog Gospodara za sve što želimo, jer On samo kaže: 'Budi' i ono bude", kaže Karić napominjući da smo, nažalost, dospjeli u takvu situaciju da jecamo od bola, krijući se od drugih, misleći da su naši problemi najgori i ne znajući da uvijek od goreg ima gore. Ne zaboravimo da je jak samo onaj čovjek koji se smije dok mu srce plače.

NE ŽALI SE DA NEMAŠ

Da bi čovjek bio sretan, on mora biti zadovoljan svojim životom. No, kako u čovjeku probuditi svijest da "povuče ručnu" i razmisli o svojim postupcima?

Za "povlačenje ručne", kaže Fikreta, potrebno je iskušenje i vjera u to da sve što nam se dešava, dešava se Božijom voljom i

određenjem. Zapravo tu emociju ćemo uspjeti probuditi u sebi tek onda kad prestanemo žudjeti za dunjalukom i kad naučimo uživati u svemu što imamo, ne žaleći za onim što nemamo. Kako je vrijeme prolazilo njezina iskušenja nizala su se poput bisera, ali ona je postajala sve jača i sretnija, jer, što je više bisera, ogrlica je veća. No, opet, među svima nama, bili bogati ili siromašni, vođe ili podređeni, popularni ili gubitnici, bijeli, žuti ili crni, nema razlike. Svi smo mi samo obični smrtnici željni ljubavi i pažnje, željni poštovanja i uspjeha. Često se osobe s posebnim potrebama sažalijevaju. No, kad razmislimo, zar svako od nas nema neku posebnu potrebu?

"Svako od nas ima neku posebnu potrebu i to često znam spomenuti na svojim nastupima. Baš kao što kaže moj prijatelj Eldin Huseinbegović u jednoj svojoj pjesmi:

"Ti ne sudi ljudima k'o da bolje od njih znaš", ističe ona.

NOVA KNJIGA IZAZVALA PAŽNJU

Knjiga "Ornament ljubavi" nedavno je izašla u javnost, a zbog velike zainteresiranosti čitalačke publike promocije su odmah uslijedile u Mostaru, Sarajevu, Tuzli, Gračanici. Uskoro će imati i turneju po Zagrebu, Novom Pazaru i šire. Fikretina je želja da se prema toj knjizi snimi i film. Sad je potrebno samo da se pojavi zainteresirani redatelj.

"Od svih priprema i obaveza nisam stigla ni izraziti želju i potrebu za redateljem. Vjerujem da u životu ništa nije slučajno, pa će možda baš ovo dospjeti u ruke nekom redatelju koji će se javiti i pomoći mi da, s Božijom pomoći, ispunim i tu želju", napominje pjesnikinja Karić dodajući da se čovjek nikad ne treba previše udaljavati od onog što voli te da će se ona zbog toga najviše fokusirati na književnost. "Imam u planu da se sva moja izdanja prevedu na engleski ili italijanski jezik.

Želim samo znanje ostaviti iza sebe (napisati nešto što će drugima koristiti). Imam još mnogo planova, ali ih ne želim otkrivati", zaključuje ona.

BIOGRAFIJA:

Fikreta Karić rođena je 1989. godine u Doboju. Osnovnu školu završila je u Srebreniku, a za srednju nije bilo mogućnosti. Prvu zbirku pjesama "Moji snovi" objavila je 2008. godine, a nedugo zatim, tačnije 2010. godine, objavila je i drugu zbirku pjesama "Stihovi moje duše". Smatra da su te dvije zbirke zapravo njen pečat kojim je potvrdila da i osoba s posebnim potrebama može uspjeti u životu. Početkom 2012. godine objavila je i autobiografski roman "Djevojka s bisernom suzom", a prije nekoliko sedmica čitalačku je publiku počastila i četvrtom knjigom, odnosno ljubavnim romanom pod nazivom "Ornament ljubavi". Veliku zahvalnost duguje svojoj majci koja je u njenom životu najveći pokretač i oslonac, te rahmetli prijateljici Medini Jusić koja je bila urednica sve tri njene spomenute knjige. Fikreta danas živi u Vranovićima, općina Gračanica.

DANI FOP-A U BEOGRADU

U Beogradu je od 12. do 15. maja boravio Dr Frederik Kaplan, najveći svetski ekspert za izuzetno retku bolest (Fibrodysplasia Ossificans Progressiva - FOP), zajedno sa svojom koleginicom Dr Ajlin Šor, oboje sa Univerziteta u Pensilvaniji. S obzirom da se poznajemo preko 20 godina, sa velikim entuzijazmom i zadovoljstvom su prihvatali moj poziv da dođu u Srbiju, pregledaju svoje pacijente iz regiona i održe stručno predavanje o FOP-u. FOP je izuzetno retka bolest koja se

lica. FOP je sam po sebi progresivan, kako i sam naziv kaže, ali se osobe koji imaju ovu retku bolest posebno moraju čuvati svake metaboličke (virus) ili fizičke traume (vađenje krvi, injekcija, biopsija, operacija...) pošto one izazivaju dodatnu progresiju i okoštavanje. Dr Kaplan i Dr Šor su izazvali divljenje, a pomalo i čuđenje, svojih ovdašnjih kolega što su toliko posvećeni bolesti od koje na celoj zemaljskoj kugli boluje svega oko 700 ljudi. Na našim prostorima, lekari su veoma slabo

javlja kod 1 u 2 miliona osoba, a karakteriše je pretvaranje mišića, tetiva i vezivnog tkiva u kost tj. stvaranje još jednog skeleta. Smatra se jednom od bolesti usled koje se stvaraju najteži oblici deformiteta i invaliditeta. Kako je Dr Kaplan rekao: "Niko od nas se ne budi ujutro pitajući se da li će mu se tog dana srce pretvoriti u jetru, bubreg u srce ili pluća u pankreas, a osobe sa FOP-om se bude svako jutro pitajući se koji će im se mišić tog dana pretvoriti u kost".

Većina osoba sa FOP-om su korisnici invalidskih kolica, a veliki problem stvara i potpuno ukočena vilica zbog okoštalih mišića

zainteresovani za retke i neobične bolesti, pa su osobe sa FOP-om u Srbiji i regionu uglavnom prepušteni sami sebi i svojim porodicama. Zbog finansijsa, ali pre svega zbog teških oblika invaliditeta i položaja tela, većini je naporno, a mnogima i nemoguće, da putuju, naročito u daleke krajeve poput Amerike. Zato sa radošću očekujemo svaki Dr Kaplanov dolazak u neku obližnju zemlju da bismo se videli sa njim. Ovog puta su on i Dr Šor došli u Beograd i tako nam učinili veliku čast. U regionu se mogu na prstima prebrojati ljudi koji imaju FOP, a na pregled kod Dr Kaplana i Dr Šor je u Beograd sa

porodicama došlo nas četvoro iz Makedonije, Bosne i Srbije. Bila je ovo divna prilika da se okupimo i u neformalnoj atmosferi restorana Beograd Art Hotela popričamo, ali i da provedemo koliko god je potrebno vremena na pregledu nasamo sa našim doktorima. Neki su na ovaj mali, ali nama i više nego važan skup, putovali i po skoro deset sati "samo" da bi po prvi put upoznali Dr Kaplan i Dr Šor, kao i druge osobe sa FOP-om. Prilika da se sretnu, međusobna komunikacija i razmena iskustava osoba koje žive sa FOP-om, kao i njihovih porodica, od ključnog je značaja za što kvalitetniji život. Osim dobijanja saveta kako rešiti neki problem u vezi sa ovom vrlo nezgodnom i nepredvidivom bolešću, ovako se stvaraju i čvrste veze i prijateljstva za ceo život. Kao što sam već spomenula, nismo zaboravili ni naše lekare. U saradnji Instituta za molekularnu genetiku i genetsko inženjerstvo i Univerzitetske dečje bolnice, organizovano je stručno predavanje u prepunom amfiteatru ove bolnice. Interesovanje za jedinstvenu priliku da čuju izlaganja Dr Kaplan i Dr Šor pokazali su brojni lekari, naučnici, ali i novinari

koji su došli da ih intervjuju, a skupu su se osim naših uvaženih gostiju obratili i Dr Sonja Pavlović iz Instituta i moja malenkost.

Dr Kaplan i Dr Šor su ovom prilikom najavili

i nekoliko kliničkih studija (testiranje leka) od kojih se očekuje da prva počne u toku ove godine.

Ovoliko interesovanje naših naučnika i lekara za FOP je zaista ohrabrujuće, a iskreno se nadam da će ga stručnjaci pokazati i u praksi. FOP ima konkretnе simptome, vidljive golim okom, koji dosta olakšavaju dijagnostiku. Međutim, baš zato što je bolest toliko retka, lekari ih najčešće ne prepoznaju. Iako je sama bolest benigna, vrlo lako može da zavara i podseti na karcinom. Ovo dalje može da povuče sa sobom pogrešno lečenje i brojne fizičke traume koje, kako je već napomenuto, samo izazivaju još veću progresiju. Zato je toliko važno da lekari simptome prepoznačaju na vreme i postave dijagnozu u najranijoj mogućoj fazi, a zatim i da budu upoznati sa radom Dr Kaplan i njegovog tima i da umrežavaju svoje pacijente sa FOP-om. Izuzetno zadovoljstvo je bilo ugostiti ovako velika imena i velike ljude u Beogradu, ali i primiti od njih poruke u kojima svojoj pacijentkinji (mojoj malenkosti) upućuju najlepše moguće reči hvale na gostoprivestvu i organizaciji njihovog boravka, kao i na angažovanju da se reč o FOP-u što glasnije čuje na našim prostorima.

Pripremila: Jelena Milošević

MOJ ŽIVOTNI MOTO JE LJUBAV

Amela Velić iz Sarajeva radi kao generalni sekretar udruženja "Bosnian Doctors for Disabled". Pored toga radi i kao direktorka vlastite prevodilačke agencije "Activa Lingua".

Inicijativa: Izuzetno cijenim kad su u rad uključene osobe sa invaliditetom težeg stepena. Vi ste dobar primjer i sve čestitke za to. Recite nam šta vidite kao problem broj jedan koji treba rješavati? Na što biste se prvo požalili?

Hvala lijepa! Mislim da je najveći problem u samim osobama sa invaliditetom, nemaju dovoljno motivacije, niti želje da se bilo čime bave i na tome treba raditi. Drugi problem je naravno društvo u kojem živimo, 95% ljudi u BiH nažalost nemaju uopće svijest o osobama sa invaliditetom, da postojimo i kakve su naše mogućnosti. Dalje, imamo problem nepristupačnosti tj. arhitektonskih barijera i naravno loše finansijsko stanje samih osoba sa invaliditetom, a i generalno da bi se bilo šta pokrenulo. Međutim, moje mišljenje je sve dok se ne podigne svijest šire javnosti, a posebno osoba sa invaliditetom, uzalud je ulagati u bilo šta drugo.

Inicijativa: Posvetili ste se obavezi sa velikom ozbiljnošću, ugrađujući u rad entuzijazam bez kojeg, shvatili ste i najveći profesionalizam u radu ne bi bio dovoljan. Recite nam odakle vam dolazi motivacija za rad?

Motivacija za rad dolazi od pozitivnih rezultata samog rada. Naravno, na početku je bila borba za opstanak, ali tada je uvijek bilo ljudi poput moje mame, bliskih prijatelja i dobrih ljudi, humanitaraca, kao što je prof. dr. Martin Salzer, koji su me motivisali da idem dalje i

podržavali u svim mojim idejama, čak i onim naizgled suludim. Prof. dr. Martin Salzer je inače i pokrenuo čitavu tu priču personalne asistencije u BiH, još davne 2006. godine, kada je projekat „Personalna asistencija za osobe sa teškim invaliditetom u Bosni i Hercegovini“ krenuo kao pilot projekat. Kako je projekat bio uspješan, prof. dr. Salzer je u januaru 2013. godine odlučio da osnuje udruženje „Bosnian Doctors for Disabled“, zamišljeno kao sestrinsko udruženje od „Austrian Doctors for Disabled“, koje će se posvetiti razvijanju i širenju projekta personalne asistencije.

Inicijativa: Kao žena sa invaliditetom, kako ste istrajni. Koji je vaš životni moto?

Moj životni moto je ljubav. Kada govorim o ljubavi, uvijek rado citiram književnicu Nuru Bazdulj Hubijar, koja kaže: „Ljubav je sihirbaz, babo. Pokreće život i u život vraća. Liječi, krijepi, oplemenjuje. Sve boli, jade, tuge, gorčine potire, ne zna za prepreke. Ne priznaje zakone, regule. Jedino je ona moćna, moćnija i od vremena i od smrti. Može i ono naizgled nemoguće; nesretnog, slomljenog, izgubljenog, u trenu preobraziti u sretna čovjeka. Sva sam od ljubavi, babo, a izvan toga ništa nema...“.

Inicijativa: Ima li nekih dešavanja u zajednici u kojima biste rado učestvovali, ali vas sprečava invaliditet?

Često mi bude žao što ne mogu otici na neke predstave ili koncerte, samo zato što su objekti u kojima se održavaju iste potpuno nepristupačni, ali u većini slučajeva ne dozvoljavam da me arhitektonske barijere sprječavaju u mojim željama. U takvim situacijama moto glasi: „Neka me nose, kad već nisu pametno gradili.“

Inicijativa: Ljubav, brak i porodica žene sa invaliditetom. Vaše mišljenje o tome?

Naravno, to se podrazumijeva! Imam

prijateljice, koje su također osobe sa teškim invaliditetom, a udate su i imaju djecu. I sama sam već dugo u uspješno funkcionirajućoj vezi.

Inicijativa: Jako mnogo osoba bez invaliditeta imaju predrasude kad su u pitanju osobe sa invaliditetom. Imate li vi neku ustaljenu reakciju na one sa „barijerama“ u glavi ili se ona razlikuje od situacije do situacije?

Nekad davno, prvi par godina nakon moje nesreće, strašno su mi smetale bilo kakve reakcije po pitanju mog invaliditeta, čak sam se znala posvađati nasred ulice. Međutim, sada sam ja promijenila svoj stav, prilazim ljudima sa osmjehom, samim tim im u samom početku oduzimam priliku za bilo kakvu neprimjerenu reakciju. Naravno, uvijek postoje oni koji ne shvataju ni kad im nacrtaš, takve naprosto ignorišem.

Inicijativa: Iskreno, kakvu viziju imate za svoju budućnost? Razlikuje li se od one kad niste bili korisnik kolica?

U jednom periodu jeste se razlikovala. Kao

omladinka zamišljala sam da će nekada raditi kao turistički vodič i proputovati svijet, prvih godina nakon nesreće to mi se činilo kao neostvariv san. Sada znam da nije, da to još uvijek mogu i zaista koristim svaku priliku da otputujem negdje. Jedina razlika je sada što radim kancelarijski posao, a to prije nesreće nije dolazilo u obzir.

Inicijativa: Šta je ono što bi vas ohrabrilo u sadašnjem trenutku da bi vam se život poboljšao?

Na svom životu trenutno ne bih mijenjala ništa. Ok, lagala bih kad bih rekla da ne želim ponovo da hodam i koristim svoje ruke u punom kapacitetu, ali biti osoba sa invaliditetom nije smak svijeta. Uz volju, želju i trud sve je moguće!

Inicijativa: Ima li neki savjet za mlade osobe, koji se žele aktivno uključiti u borbu za svoja prava?

Savjet, koji i sama slijedim, jeste da nikad ne odustaju od svojih želja i svojih ideja. Jer, ako se mi ne borimo za naša prava, ko će!?

Prepričala: Fikreta Hasanović

Activa lingua je mlada i dinamična agencija za prevodenje, koja sa najvećim zadovoljstvom prihvata svaki novi prevodilački izazov koji nam postavljate. Zahvaljujući našem dugogodišnjem iskustvu nudimo Vam kvalitetan i brz prijevod po povoljnoj cijeni. Sve prijevode dodatno provjeravamo i po želji lektorišemo. Strogo pazeci na poštovanje rokova i posebnih želja naših klijenata od nas dobijate najvišu kvalitetu prijevoda. Zašto Activa lingua? Zato što jezik jest aktivan i stalnim promjenama izložen. No, uz nas jezičke prepreke ne postoje.

Activa lingua vam nudi stručan, pouzdan i brz prijevod. Pismeno prevodenje: Prijevod iz oblasti medicine i farmacije, ekonomije, prava, građevinarstva, telekomunikacija i privrednih grana visoke tehnologije, turizma, osiguranja, transporta i logistike. Također pokrivamo i segment kreativnog prevodenja (reklame i oglasi, propagandni materijali i video poruke). U potpunosti prilagodavamo prijevode službenom jeziku i pismu BiH koji preferirate. Usmeno prevodenje: Konsekutivni prijevod seminarova, predavanja, sastanaka, konferencija, radnih grupa, stručnih usavršavanja.

Prevodilačka agencija Activa Lingua
Šmailia Šikala 269
71000 Sarajevo
Tel.: +387 61 03 33 90
E-mail: activalingua@gmail.com

BERLUSKONI KROZ "KAZNU" POMAŽE OSOBAMA S INVALIDITETOM

Sud u Milatu, kao kaznu, odredio je bivšem italijanskom premijeru Silviju Berluskoniju mjeru društveno korisnog rada u trajanju od godinu dana, zbog utaje poreza.

Berlusconi će istovremeno morati da poštuje mjeru ograničenja kretanja, što, kako navodi agencija AFP, predstavlja novo poniženje za 77-godišnjeg Italijana, kome je prethodno oduzet poslanički mandat u parlamentu i zabranjeno mu je da se kandiduje na izborima u narednih šest godina. Italijanski mediji su ranije prenijeli da su Berluskonijevi advokati zatražili od suda da mu dopuste da jedan dan u nedjelji obavlja društveno koristan rad u jednom centru za lica s invaliditetom i stara lica u blizini njegovog imanja u predgrađu Milana. Silvio Berlusconi je zatražio da svoju jednogodišnju kaznu za utaju poreza odsluži javno korisnim radom, odnosno da pomaže osobama sa invaliditetom.

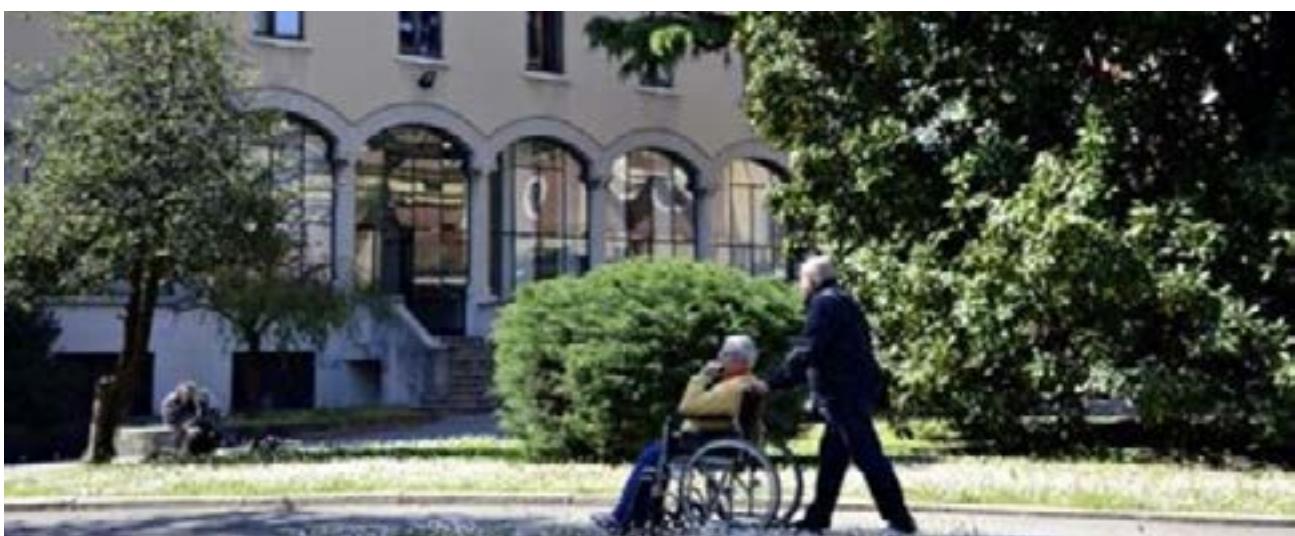
U pitanju je dom kojim upravlja Fondacija sveta porodica (Fondazione Sacra Famiglia) u gradiću Čezano Boskone, kod Milana.

Centar, koji je 1896. osnovao jedan katolički sveštenik, brine o oko dvije hiljade starijih

decenijama, ali je prošlog novembra izbačen iz Senata, pošto je osuđen za utaju poreza tokom poslovanja svoje televizijske mreže

"Mediaset". Četvorogodišnja kazna zatvora koja mu je izrečena, kasnije je smanjena na godinu dana. Bivši italijanski premijer pošteđen je boravka u zatvoru zbog blagosti tamošnjeg sistema prema ljudima starijima od 70 godina, a kazna društveno korisnog rada bi mogla da bude dodatno smanjena na samo devet mjeseci zbog dobrog ponašanja.

osoba i invalida. Ovo su izjavili pravosudni izvori uoči Završnog ročišta na kojem je određena vrsta kazne za bivšeg italijanskog premijera. Berlusconi (77), lider desnog centra, dominirao je italijanskom političkom scenom

A da li će i one koji kod nas krše zakon i ne plaćaju poreze dočekati ovakve "kazne"? U tom slučaju mnogi bi pomagali osobama s invaliditetom.

pripremila: Marina Vujačić

REKLI SU JOJ DA JE NAJRUŽNIJA ŽENA NA SVIJETU, NJEN ODGOVOR ĆE VAS ZAPANJITI

"Kada sam bila u srednjoj školi našla sam video na kome sam bila ja, neko ga je okačio i napisao da sam najružnija žena na svijetu. Vidjelo ga je oko četiri miliona ljudi. Traje samo osam sekundi i nema zvuka a bilo je na hiljадu komentara. Jedan od njih je bio 'Lizi, učini

radi je da me sprječava da se ugojam, ali to nije tako dobro kao što zvuči. Napuniću 25 godina u martu, ali nikada nisam imala preko 29 kilograma", počinje svoj govor na jednoj od čuvenih TED konferencija ova hrabra mlada žena.

"Kada sam rođena, a bila sam prvo dijete mojih roditelja, doktori su im rekli da se pripreme jer vjerovatno neću nikada moći da hodam ili govorim. Umjesto da pitaju zašto se to dešava baš njima oni su zamolili doktora da ih odvede do mene i rekli da će me voljeti i dati sve od sebe da me odgoje na najbolji način. Sve u životu dugujem njima. To što mogu da stojim pred velikim brojem ljudi i kažem 'zname, imala sam vrlo težak život, ali to je u redu'", priča Lizi. A imala je težak život. Prvi šamar lupio joj je sa pet godina.

LIZI VELASKEZ IMA SAMO 29 KILOGRAMA

"Roditelji su me podigli kao svu ostalu djecu, pojma nisam imala da izgledam drugačije. Sa pet godina, kada sam ušla u vrtić nasmiješila sam se jednoj djevojčici. Pogledala me kao da sam čudovište. Niko od djece nije htio da ima ništa sa mnom. Onda su mi roditelji objasnili – Lizi, ti si kao i tvoji vršnjaci, samo imaš jedan sindrom i manja si od njih, ali to nije tvoja suština. Digni glavu i nasmij se, i oni će vidjeti da niste različiti", otkriva djevojka.

svijetu uslugu, stavi pištolj sebi na glavu i ubij se", zamislite da vam to kažu potpuni stranci. Oči sam isplakala a onda sam odlučila da se borim", priča Lizi Velasquez koja danas ima samo 25 godina i na čuvenoj TED konferenciji odgovara svima onima koji su je nazivali čudovištem.

"Rođena sam sa ovim vrlo, vrlo, rijetkim sindromom koji ima samo dvoje ljudi na svijetu. Jedno od njih sam ja. Ono što moja bolest

ZADALA SAM SEBI CILJEVE I USPJELA, A DANAS...

“Ljudi pobjesne kada im kažem da moje stanje ima i korisnu stranu. Na fakultetu sam se krila i jela čokoladu u pola jedan ujutru samo jer mogu, jer znam da ne mogu da se ugojim. Eto, ja ne vidim na jedno oko, tako da, ako mi stanete sa te strana i nervirate me, ja vas uopšte ne primjećujem. Eto, dobrovoljno se javljam da reklamiram neku teretanu. Doći ću tamo i reći ‘koristim taj i taj program, vidite kako je djelovao’, zbijala šale na svoj račun Lizi.

svaki dan i svaki dan bila iznova razočarana”, povjerava Velaskezova.

“Moj život je u mojim rukama baš kao što je vaš u vašim. Vi odlučujete da li ćete vaša kola voziti dobrim ili lošim putem. Vi odlučujete šta je vaša suština. Odlučila sam da ljudi koji su rekli ‘ubijte to vatrom’ neće da me definišu. Najbolja osveta svima koju su rekli da sam ružno čudovište je da to negativno pretvorim u energiju koja će mi omogućiti da radim pozitivne stvari. Zadala sam sebi da ću biti motivacioni govornik, napisati knjigu, diplomirati na

GARANTUJEM VAM, I VI TO MOŽETE!

“Hoću da se zapitate šta je vaša suština! Meni je trebalo dugo da shvatim šta je moja. Mislila sam da je to moj izgled, moje malecne noge, malecno lice koje je ružno, mislila sam da sam odvratna. Gledala sam lice u ogledala kada sam se spremala za školu i željela da oribam ovaj sindrom sa njega. To sam željela

fakultetu i imati svoju porodicu. Eto, do sada sam uspjela da budem govornik, upravo sam završila koledž i za koji dan predajem rukopis za treću knjigu”.

“Zapitajte se – šta vas definiše. I onda upotrijebite sve ono negativno da vas motiviše. Garantujem vam – pobjedićete”, poručila je oduševljenoj sali Lizi.

Preuzeto sa:www.depo.ba

IZ GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O STANJU PRAVA ŽENA U BOSNI I HERCEGOVINI TOKOM 2013. GODINE

ŽENE SA INVALIDITETOM

Žene sa invaliditetom se susreću sa diskriminacijom na dnevnoj osnovi, kao žene i kao osobe sa invaliditetom. Obično im nedostaje adekvatno zdravstveno osiguranje i pristup uslugama, te su često socijalno izolirane. Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije procjenjuje se da bar 10% populacije u BiH posjeduje fizički, osjetilni, razvojni, mentalni ili emotivni tip invaliditeta, a da je 30% populacije pod direktnim ili indirektnim uticajem posljedica invaliditeta. Kao što državna Agencija za ravnopravnost spolova i prepoznaje, žene sa invaliditetom su posebno ranjive zbog toga što su žrtve višestruke diskriminacije u bh. društvu, pogotovo u oblastima rada i zaposlenja, uprkos činjenici da je BiH usvojila Konvenciju

registrovanih osoba sa invaliditetom, kao što nisu dostupni podaci o rodnoj segregaciji. Ova činjenica je osobito alarmantna ako imamo u vidu činjenicu da su žene sa posebnim potrebama češće žrtve nasilja u porodici. Zdravstvena zaštita je vrlo problematično područje, posebno zaštita reproduktivnog zdravlja, te briga i zaštita trudnih žena. Pored nedostatka prikladnih stolova za pregledne žene u invalidskim kolicima, većina zdravstvenih radnika/ca nisu obučeni za pregledne i rad sa osobama sa invaliditetom. Kao što je spomenuto u izvještaju nevladinih organizacija o Primjeni Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini, žene sa invaliditetom imaju problem sa dobivanjem starateljstva nad djecom nakon razvoda obzirom na društveno uvjerenje kako dijete treba da bude sa "zdravim" roditeljem, ignorirajući najbolji interes djeteta čak i u slučajevima kada je otac nasilan, uzimajući zdravo za gotovo da su žene sa invaliditetom nesposobne za odgoj djeteta. Najteži i najčešći oblici kršenja prava osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini su u polju socijalne zaštite, zdravstva, obrazovanja, pravilnog pristupa informacijama, rada i zaposlenja, te u oblasti organiziranih akcija za osobe sa invaliditetom. Čak i gdje postoje zakoni koji regulišu ovo područje, prisutna je očita diskriminacija u praksi.

PREPORUKE

Za ovaj tematski rad o ljudskim pravima i statusu žena u Bosni i Hercegovini tokom 2013. godine određeno je pet preporuka za pet različitih područja. Potrebno ih je mnogo više, ali iz praktičnih razloga odlučili smo se fokusirati na manji broj. Širi set preporuka čije bi sprovođenje trebalo poboljšati stanje žena u BiH je već formulisano od strane CEDAW komiteta u izvještaju "Zaključna zapažanja o kombinovanom četvrtom i petom periodičnom izvještaju za Bosnu i Hercegovinu" iz jula

o pravima osoba sa invaliditetom. Država nema posebne programe za zapošljavanje, re-edukaciju i rehabilitaciju žena sa invaliditetom, niti ima relevantnu statistiku, podatke ili posebne mјere za zaštitu žena sa invaliditetom u oblastima rada i zaposlenja. Skoro dvije trećine osoba sa invaliditetom u BiH žive blizu ili ispod linije siromaštva. Jedna od većih prepreka je nedostatak statističkih podataka i informacija o širini, prirodi i karakteristikama osoba sa invaliditetom. Ne postoji centralni

2013. godine. Nijedna od preporuka koje slijede nema prednost; sve su posmatrane kao podjednako bitne za budući napredak Bosne i Hercegovine i unapređenje ljudskih prava. Potrebno je primjeniti uniformni holistički pristup za povećanje rodne ravnopravnosti u svim sektorima i aspektima rada vlasti. Trebaju da budu ojačane institucionalne mogućnosti i ozbiljno poboljšana saradnja i koordinacija između mehanizama za ravnopravnost spolova, ključnih ministarstava, civilnog društva i ženskih organizacija, političkih stranaka, medija, privatnog sektora i obrazovnih institucija. Moraju se povećati napori za uključivanjem žena i djevojčica u riziku od socijalne isključenosti u obrazovanje i sistem zapošljavanja, sa specijalnim fokusom na romsku zajednicu. Žensko poduzetništvo mora biti promovisano, a potrebno je i uspostavljanje posebnih edukacijskih programa i savjetovanja za različite grupe nezaposlenih žena. Regulacija i prakse za porodiljske dodatke, te za zaposlene i nezaposlene žene trebaju biti harmonizirane. Mjere pozitivne diskriminacije trebaju biti stimulisane kako bi se povećao broj žena predstavnica unutar izabranih i određenih funkcija i tijela, kao i na pozicijama odlučivanja u državnoj administraciji. Javni mediji trebaju

osigurati da ženski i muški politički kandidati dobiju jednaku vidljivost tokom izbornih kampanja. Trebaju biti ojačani referalni mehanizmi koji definišu saradnju između značajnih aktera i pružaju efikasan način za odnos sa žrtvama u okviru sistema pružanja usluga. Potrebno je uspostaviti efikasan sistem odgovornosti koji bi kontinuirano nadgledao sprovođenje regulative vezane za nasilje nad ženama, te kreirati redovne javne informirajuće kampanje i obrazovne programe koji će služiti za prevenciju, prepoznavanje i rješavanje nasilja u porodici. Uključivi i rašireni pristup za unapređivanje statusa i položaja žena žrtava seksualnog nasilja tokom rata mora biti hitno sproveden, a potrebno je adresirati i socijalnu stigmu vezanu za seksualno nasilje. Mjere i prednosti kompenzacije, podrške i rehabilitacije trebaju biti omogućene, kao i jednak pristup specijaliziranim uslugama za sve žrtve seksualnog nasilja tokom konflikta bez obzira na njihovo mjesto boravka. Potrebno je unaprijediti sistem zaštite svjedoka na nivou Distrikta i kantona.

Autor: Esther Garcia Fransioli

Izvještaj preuzet od "Human Rights Paper, Paper 2" pod izdavaštvom "Sarajevo Otvoreni Centar"

O AUTORICI:

Esther Garcia Fransioli (1980, Palma de Mallorca, Španija) je socijalna psihologinja sa sveobuhvatnim iskustvom iz oblasti rodne ravnopravnosti, nasilja nad ženama i djevojčicama, ljudskih prava, obrazovanja, socijalne mobilizacije, i sa više od osam godina iskustva u projektima i programima usmjerenim na osnaživanje žena i djevojčica, rješavanje rodnog nasilja i promociju ljudskih prava. Esther je diplomirala psihologiju na "Universidad Autónoma de Madrid"; magistrirala međunarodni razvoj i humanitarnu pomoć na Universidad Pontificia de Comillas (Španija); i govori šest jezika. Sa radnim iskustvom u međunarodnim nevladinim organizacijama kao što

su Doktori svijeta i Save the Children, radila je u zemljama kao što su Mauritanija, Guatema, Peru i Španija. U 2009. godini Esther je stigla u Sarajevo kako bi razvila portofolio za mlade i pitanja roda pri uredu Unifem/UN-a u Bosni i Hercegovini, a nakon toga, u 2012/13. godini, radila je kao koordinatorica pri uredu za zaustavljanje nasilja nad ženama, te u zagovaračkom odjelu istog ureda. Trenutno živi u Sarajevu i radi kao slobodna savjetnica.

RAZVOJ ŽIVOTNIH POTENCIJALA

25. 04. 2014. godine, Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" je u okviru Partnerskog projekta između centra za nezavisni život "Threshold" iz Helsinkija u Finskoj i dvije partnerske organizacije iz Bosne i Hercegovine: Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" u Tuzli i Humanitarne organizacije "Partner" iz Banja Luke, organizovao radionicu pod nazivom: "Razvoj životnih potencijala". Radionicu je vodila doc. dr. Edina Šarić koja nam je ukazala na važnost navedene teme, te zajedno sa nama učestvovala u razmjeni mišljenja o ovoj temi.

Na radionici smo aktivno učestvovali, i zajedno sa ostalim učesnicima diskutovali o životnim problemima mladih osoba sa invaliditetom i ujedno i problemima našeg društva i zajednice. Pored diskusije sa doc. dr. Edinom Šarić učestvovali smo u terapiji smijeha koju je doc. dr. Edina Šarić lično brendirala. Uz zanimljivosti kojima je obilovala, radionica je rezultirala interaktivnim učešćem mladih sa i bez invaliditeta.

Osim učešća na radionici, svi učesnici su imali priliku da se druže nakon radionice i razmjene kontakte uz svečani ručak.

Pripremila: F. H.

ISPOVIJEST MLADE: KUMA ME GURNULA U BAZEN!

Rejčel Fridmen se veselila svom velikom trenutku kada će izgovoriti sudbonosno "Da". Međutim, njeno djevojačko veče postalo je prava noćna mora. Na zabavi ju je jedna od prijateljica gurnula u bazen, a zbog pada je Rejčel ostala paralizovana do kraja života. Četiri godine nakon ovog događaja, danas 28-godišnja Rejčel Fridmen odlučila je da progovori o svojoj tragediji. Na svojoj djevojačkoj večeri, 2010. godine, doživjela je

"Najvjerojatnije će osjećaj krivice nositi u sebi cijeli život," izjavila je Rejčel. Zato je odlučila da njeni imeni u intervjuima ne govori. "Znala sam da će mojoj prijateljici, kada vidi priču na televiziji, biti izuzetno teško. To će je tjerati da nesreću ponovo proživi." Rejčel je šokirana činjenicom da su ljudi brzo osudili njenu prijateljicu. Krivili su je za ovo stanje, iako se radilo o nesreći koja je bila posljedica razigranosti: "I sama sam je gurnula u

prelom vrata. Do njega je došlo kada je jedna od budućih kuma, Rejčel gurnula u bazen. Rejčel je odmah nakon pada i malo prije planiranog vjenčanja, ostala paralizovana. Njena bajka o potpunoj sreći i životu s partnerom Krisom, se u trenutku razbila. Uprkos svemu, hrabra djevojka ispričala je kako bi trebalo oprostiti svima.

Više od toga, saosjeća sa svojom prijateljicom jer je svjesna da se radilo o nesrećnom slučaju koji i tu djevojku uznemirava, a osjećaj krivice je još uvijek jak.

bazen bezbroj puta. Lako su se uloge mogle zamjeniti. Nesreća sama po sebi ne određuje ličnost pojedinca, odredi samo način kako se čovjek odaziva na nesreću." Rejčel se vjenčala s partnerom, a ona i Kris sada skupljaju novac za začeće djeteta, jer Rejčel ne može sama da nosi trudnoću, već mora da ima surrogat majku koja će umjesto nje da nosi plod. O svom oprاشtanju je skromna: "S odlukom da je ne osuđujem držim svoje dostojanstvo i čast svoje prijateljice."

Preuzeto sa: www.cafe.ba

SVE NAŠE BARIJERE

„PRISTUPAČNOST JE PRAVO SVIH NAS“

U okviru programa malih grantova „Budi promjena!“, „Zagovaračke kampanje“ 2014., Udruženje građana oboljelih od distrofije Tuzlanskog kantona Tuzla u partnerstvu sa Informativnim centrom za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla i Koalicijom organizacija osoba sa invaliditetom Tuzlanskog kantona je počelo sa implementacijom aktivnosti projekta pod nazivom „Pristupačnost je pravo svih nas“ koji je podržan od strane Centra za promociju civilnog društva. Glavni cilj projekta „Pristupačnost je pravo svih nas“ je poboljšanje pristupačnosti vanjskih i unutrašnjih prostora u svim segmentima pristupačnosti za osobe sa invaliditetom na području Tuzlanskog kantona, a implementacija projektnih aktivnosti će trajati šest mjeseci. Kroz naredne brojeve časopisa „Inicijativa“ ćemo vas obavještavati o realizovanim aktivnostima projekta „Pristupačnost je pravo svih nas“.

Pripremila: D. Omerćehajić

BILI SU 67 GODINA PAR....

95-godišnja Olympia DeNittis i 94-godišnji Michael DeNittis su bili u braku 67 godina. Od samog djetinjstva su bili zajedno, odrasli su zajedno, vjenčali se i na kraju, napustili ovaj svijet zajedno.

govori Michaelu, koji se borio protiv raka u drugoj bolnici. Nisu rekli Michaelu jer je postojala nada da će pobijediti rak i vratiti se kući. Ali sudsud je imala druge planove, samo nekoliko sati nakon što je

MICHAEL I OLYMPIA SU UMRLI ISTI DAN, NEKOLIKO SATI RAZLIKE.

Kada je Olympia umrla u bolnici u Edisonu, porodica je odlučila da ne

Olympia preminula, i Michael je napustio ovaj svijet. Činilo se da nisu htjeli provoditi vrijeme jedno bez drugoga, na ovom ili budućem svijetu.

PARALIZOVANI MUŠKARCI POVRATILI OSJEĆAJ U NOGAMA

Koristeći električne impulse, američki naučnici pomogli su četvorici paralizovanih muškaraca da povrate pokrete u nogama i stopalima.

električne impulse u kičmu. Samo tri dana nakon operacije, bio je u stanju da stoji i hoda na traci. Kičmena moždina funkcioniše kao

sistem za prenos poruka, šaljući komande iz mozga u razne dijelove tijela. Ukoliko dođe do njenog oštećenja, te "poruke" daleko teže dolaze do odredišta. Električni impulsi iz implantata stimulišu kičmeni stub i čine ga "prohodnjim" za poruke iz mozga. Istraživači iz Luisvila su ponovili proceduru na još

Studija, objavljena u britanskom časopisu "Brain", opisana je kao značajan napredak koji bi mogao da utre put revolucionarnim metodama liječenja paralize.

Istraživači sa Univerziteta u Luisvilu, u američkoj državi Kentaki, razvijaju novu tehniku u borbi protiv paralize. U svojoj studiji, oni su pokazali da su četvorica muškaraca povratila ograničenu sposobnost pokretanja nogu i stopala nakon što im je u kičmu implantiran električni uređaj. Naučnici govore o izuzetno značajnom prodoru, ali ističu da još uvijek nisu pronašli "čudotvorni lijek" za paralizu. Rezultati studije pokazuju da postoji nada za ljudi sa ozbiljnim povredama kičmene moždine, rekao je u izjavi za Rojters dr Roderik Petigru, direktor američkog Nacionalnog instituta za biomedicinsko skeniranje i bioinžinjering.

"Glavna poruka ove studije je da ljudi sa povredom kičme kao što je ona koju su pretrpjeli ovi muškarci više ne moraju da misle da su osuđeni na doživotnu paralizu", kazao je on. Istraživanje se zasniva na slučaju bejzbola igrača Roba Samersa koji je ostao paralizovan od vrata na dole nakon saobraćajne nesreće 2006. Tri godine kasnije, Samersu je ugrađen mali uređaj koji ispušta

tri paralizovana pacijenta koji su, takođe, povratili ograničenu motoriku. Bili su u stanju da pomjeraju nožne prste, podižu noge i da vrlo kratko stoe, ali su i dalje morali da koriste invalidska kolica.

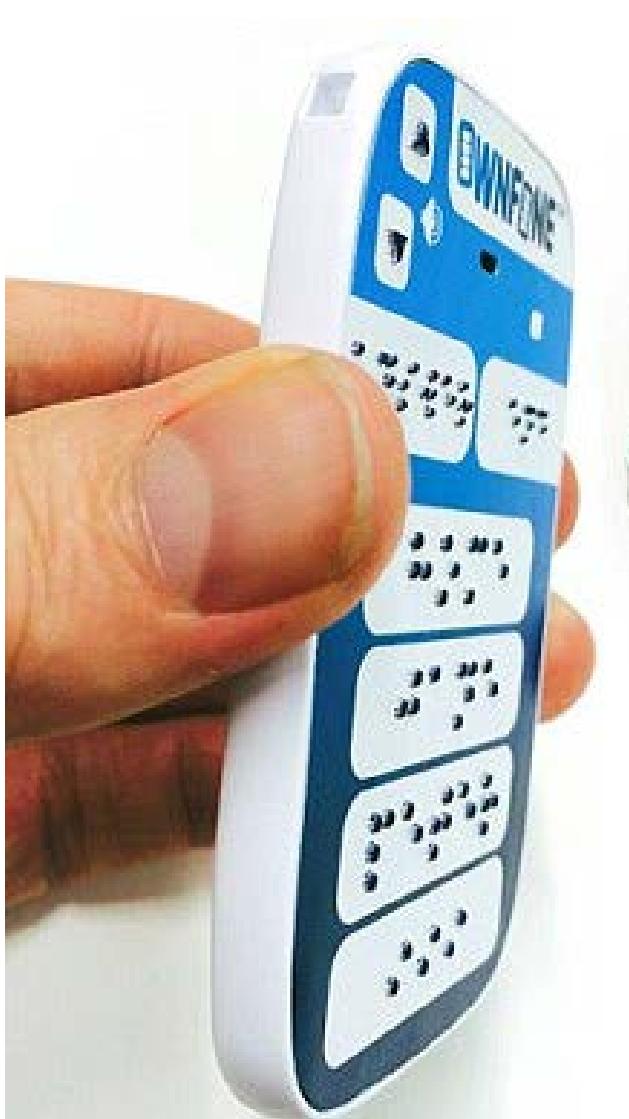
"Sada kada je spinalna stimulacija uspjela kod sva četiri pacijenta, postoji dokaz koji sugerire da bi veliki broj ljudi, koji dosad nisu gajili nikakvu nadu u ozdravljenje, mogli da imaju koristi od ovog", naveo je Petigru.

Američki naučnici smatraju da će dalji razvoj ove tehnologije dovesti do neinvazivnih električnih simulatora.

PRVI TELEFON NA BRAJEVOM PISMU

Britanska kompanija OunFon (OwnFone), kompanija koja dozvoljava svojim korisnicima da dizajniraju svoje mobilne uređaje, predstavila je svijetu prvi telefon sa tipkama na Brajevom pismu. Ova kompanija je

iskoristila svoju stručnost u dizajnu mobilnih telefona i tehnologiju 3D štampanja kako bi izradila jedinstven mobilni telefon. Korisnici ove kompanije sada mogu da kreiraju telefon sa Brajevim dugmadima, počevši od 100 dolara (60 funti), saopšto je BBC. Prethodno, korisnici OunFona su mogli da uključe samo dugmad sa rijećima (koja su označavala imena u kontaktu) ili slikama (za označavanje kontakt fotografija), kao dio tastature telefona.

Brajeva opcija je nova opcija, a kako BBC saopštava, ovaj uređaj je prvi takav koji će se naći u prodaji. Telefon ima nekoliko tastera – tastere za početak i kraj razgovora, regulaciju jačine zvuka i četiri dodatna tastera koji se mogu postaviti za brzo biranje najbitnijih kontakata.

Na svaku od tipki može se reljefno ispisati ime kontakta u ovom pismu ili bilo kom drugom pismu. Da li će za ovim telefonom biti veća potražnja među osobama oštećenog vida nego za smart telefonima koji podržavaju govorni program, ostaje nam da vidimo.

NAVIKE SRETNIH LJUDI

Na svijetu postoje dvije vrste ljudi: oni koji odabiru biti sretni i oni koji su odlučili biti nesretni. Protivno popularnom uvjerenju, sreća ne dolazi od slave, bogatstva ili od drugih ljudi, već iznutra.

Najbogatija osoba na svijetu može biti nesretna, dok beskućnik može biti nasmijan i zadovoljan svojim životom. Sretni ljudi su sretni jer čine sami sebe sretnima. Imaju pozitivan pogled na život i u miru su sa samima sobom. Pitanje je: kako to postižu? Prilično jednostavno. Sretni ljudi njeguju dobre navike koje poboljšavaju njihove živote.

NJIHOVE NAVIKE SU DRUKČIJE.

1. Nisu zlopamtila

Sretni ljudi znaju da je bolje oprostiti i zaboraviti, nego dopustiti negativnim osjećajima da prevladaju nad pozitivnima. Zlopamćenje može na mnoge načine štetno utjecati na naše zdravlje; može dovesti do depresije, tjeskobe i stresa. Zašto biste dopustili da osoba koja vas je povrijedila ima moć nad vama? Ako otpustite loše osjećaje zbog uvreda koje su vam nanijeli drugi, imat ćete čistu savjest i dovoljno energije da uživate u dobrim stvarima u životu.

2. Ljubazni su prema drugima

Jeste li znali da je znanstveno dokazano kako ste sretniji ako ste ljubazni prema drugima? Svaki put kada učinite nešto nesebično, vaš mozak proizvodi serotonin, hormon koji ublažava napetost i podiže vaš duh. Ali ne samo to. Ako se odnosite prema drugima s ljubavlju i poštovanjem njih i njihovo dostojanstvo, moći ćete izgraditi snažnije međuljudske odnose.

3. Na probleme gledaju kao na izazove

Riječ „problem“ nikada nije dio rječnika sretne osobe. Jer problem se doživljava kao ono što nas vraća nekoliko koraka unazad, kao borba

ili neizvjesna situacija, dok je izazov nešto pozitivno; prilika, zadatak ili poticaj da se na nešto osmjelimo. Pokušajte prepreke na koje nailazite promatrati kao izazov.

4. Izražavaju zahvalnost za ono što već imaju

Popularna izreka glasi otprilike ovako: „Najsretniji ljudi nemaju najbolje od svega, oni samo naprave najbolje od onoga što imaju“. Vaš će osjećaj zadovoljstva biti puno dublji ako uvijek budete svjesni svojih blagoslova umjesto da žudite za nečim što nemate.

5. Sanjaju

Ljudi koji imaju velike snove, svoje će ciljeve ostvariti prije nego oni koji ih nemaju. Ako se usudite sanjati, bit ćete usredotočeni i dobro raspoloženi.

6. Ne opterećuju se sitnicama

Sretni ljudi se pitaju: „Hoće li mi ovaj problem biti važan za godinu dana?“ Oni znaju da je život prekratak da bi ga protratili na prilično nevažne životne situacije. Ako ne dopustite da vas takve situacije opterećuju, bit ćete opušteniji te ćete moći uživati u onome što je u životu uistinu važno.

7. Govore dobro o drugima

Čovjek se bolje osjeća kad je ljubazan, nego kada je zloban. Koliko god tračanje bilo zabavno, nakon njega ćete se gotovo uvijek osjećati krivima i punim kajanja. Isticanje lijepih stvari kod drugih ohrabrit će vas da razmišljate pozitivno i da ne osuđujete.

8. Nikada se ne opravdavaju

Benjamin Franklin je jednom rekao: „Tko je dobar u traženju opravdanja, rijetko je dobar u bilo čemu drugom“. Sretni ljudi ne opravdavaju se i ne krive druge za svoje pogreške. Umjesto toga, priznaju svoje pogreške te se, čineći tako, aktivno nastoje mijenjati na bolje.

9. Žive u sadašnjosti

Sretni ljudi ne žale za prošlošću i nisu zabrinuti za budućnosti. Oni uživaju u sadašnjosti, potpuno posvećeni onome što trenutno rade. Zato, zaustavite se i pomirište ružu.

10. Svakog jutra ustaju u isto vrijeme

Jeste li primijetili da su mnogi uspješni ljudi ranoranioci? Ustajanje u isto vrijeme stabilizirat će vaš biološki ritam, povećati produktivnost te vas učiniti mirnima i koncentriranima.

11. Izbjegavaju uspoređivati se s drugima

Svatko radi svojim tempom, pa se nema smisla uspoređivati s drugima. Ako budete razmišljali kako ste bolji od nekoga, u vama će se pojaviti nezdrav osjećaj superiornosti. Ako pak budete mislili da je netko bolji od vas, osjećat ćete se loše. Bit ćete sretniji ako se na vlastiti napredak usredotočite a tuđi pohvalite.

12. Mudro biraju prijatelje

Tuga voli društvo... Zato je važno okružiti se optimističnim ljudima koji će vas poticati da ostvarujete svoje ciljeve. Što ste više okruženi takvim ljudima, bolje ćete se osjećati.

13. Ne traže odobravanje

Sretni ljudi ne mare što drugi misle o njima. Slijede svoje srce i ne dopuštaju da ih drugi obeshrabre. Znaju da je nemoguće svima udovoljiti. Poslušajte što vam drugi imaju za reći, ali nikada ne tražite odobravanje.

14. Pažljivo slušaju

Manje pričajte – više slušajte. Slušanje čini vaš um otvorenim za mudrost drugih te vam

omogućuje da poslušate različita mišljenja. Što intenzivnije slušate, to vaš um postaje tiši, i postajete zadovoljniji.

15. Njeguju međuljudske odnose

Usamljena osoba je tužna osoba. Sretni ljudi su svjesni koliko je važno razvijati jake, zdrave odnose. Uvijek imajte vremena za svoju obitelj, prijatelje ili voljene osobe.

16. Hrane se zdravo

Zbog brze se hrane čovjek osjeća lijeno, a u takvome je stanju teško biti sretan. Sve što pojedete, izravno utječe na sposobnost vašega tijela da proizvodi hormone koji određuju raspoloženje, energiju i koncentraciju. Pripazite da jedete hranu koja će vaš um i tijelo održavati u dobroj formi.

17. Vježbaju

Istraživanja su pokazala da tjelovježba uvelike podiže razinu hormona sreće. Ona će također podignuti vaše samopouzdanje te ćete se nakon nje osjećati korisno.

18. Žive jednostavno

Sretni ljudi nemaju gomilu stvari u svom domu jer znaju da ih one mogu nepotrebno opteretiti i učiniti ih nervoznima. Neka su istraživanja pokazala da su Evropljani puno sretniji od Amerikanaca. To je veoma zanimljivo budući da Evropljani žive u manjim kućama, voze jednostavnije automobile i imaju manje stvari.

19. Govore istinu

Laganje izaziva stres; zbog njega ćete izgubiti samopouzdanje i postati antipatični. Istina će vas oslobođiti. Iskrenost poboljšava vaše mentalno zdravlje, i omogućava da drugi stječu svoje povjerenje u vas. Uvijek budite iskreni i nikada se zbog toga ne ispričavajte.

20. Imaju razvijenu samokontrolu

Sretni ljudi imaju priliku 'birati' kakav će im biti život. Ne dopuštaju da im drugi govore kako bi trebali živjeti. Ako upravljate svojim životom, bit ćete pozitivni i svjesni svoje vrijednosti.

ŠARENA STRANA

OPET ZAJEDNO U RAJU

Poslije nekoliko godina sretnu se muž i žena u raju i žena kaže mužu: "Dragi, opet smo zajedno!" Muž će na to: "Hajde bježi bona! Lijepo je rečeno "dok nas smrt ne rastavi"!

PEČENJE

Bili Mujo i Haso u Zagrebu pa sjeli u park da ručaju. Jedu oni pečenje a kosti bacaju okolo po travi...

Nailazi policajac pa ih opomene: "Zar ne vidite tu što piše - "Zabranjeno bacati odpatke!"

Veli Mujo: "Ama organ bolan ovo nam nije bilo od patke nego od guske...!"

PARE SU PARE

Došao bogatiji student na ispit na fakultetu i profesor mu postavi pitanje:

"Gde je bačena prva atomska bomba?"

Ovaj nema pojma i plati profesoru 500 Eura-ća...i naravno prođe...

Sutradan dolazi siromašni student na taj isti ispit.

"Gde je bačena prva atomska bomba?"

"Na Hirošimu i Nagasaki".

"Kada?"

"1945."

"Koliko je ljudi poginulo?"

"Tri milijuna".

"Imena kolega, dajte mi imena...!"

EH KOLEGA: 1:1

Polaže student usmeni ispit. Za to vrijeme profesor se ljujla na stolici. U jednom trenutku stolica se slomi i profesor padne na pod.

Student ne izdrži i počne se smijati.

Profesor će na to, polako ustajući i čisteći odijelo:

"Eh, kolega, danas padosmo obojica".

STILSKE VJEŽBE

Pričaju dvije prijateljice:

"...ma ona je super dijete, bila je najbolji učenik, najbolji student... doduše puno čega se odricala, ali je završila studije u roku, kao jedna od 5 najboljih u generaciji, odmah se zaposlila u jednoj privatnoj, ali jakoj firmi... Počela je doduše kao referent, pa dogurala i do šefa... sad je i pomoćnik direktora, sva ta muka i odricanje su se na kraju isplatila, eh". "A kako tvoja kćer?"

"Ma i moja kćerka radi kao švalerka jednog gazde u privatnoj firmi, samo ja ne znam tako lijepo ispričati kao ti..."

PARALIZOVANI TINEJDŽER ĆE IZVESTI POČETNI UDARAC NA MUNDIJALU

To će biti moguće zahvaljujući novoj tehnologiji. Tinejdžer će nositi motorizovani egzoskelet, odijelo čija će mu tehnologija omogućiti da aktivnostima mozga aktivira pokrete tijela, piše portal Tech Crunch. Ova inovacija rezultat je

Nedavno objavljeni video služi kao objašnjenje tehnologije koja će sve ovo omogućiti i kao nevjerovatan primjer napretka robotike i 3D štampe koji direktno utječe na poboljšanje ljudskih života. Moždani valovi se otkrivaju

međunarodne saradnje državnog univerziteta iz Colorada, Tehničkog univerziteta iz Minhena i univerziteta Duke iz Sjeverne Karoline, a primjenjuje se u okviru projekta "Ponovo hodaj".

pomoću elektroda, te bežično emituju do egzoskeleta i pretvaraju u naredbe koje proizvode pokret. Omogućene su i povratne informacije, kako bi korisnici odijelo doživljavali kao dio sebe.

ČINJENICE KOJE NISTE ZNALI O FUDBALU...

- Najviše posjetioca na jednom stadionu je bilo na Marakani u Rio de Žaneiru na utakmici između Brazila i Urugvaja, gdje je utakmicu posmatralo 199.854 navijača;
- Najmanji broj posmatrača na jednoj utakmici sa Svjetskog prvenstva je bio 300 u Urugvaju, 1930 godine;
- Najveći broj golova na jednom meču postignut od strane jednog igrača je 16;
- Najbrži gol ikada je postigao Rikardo Olivera (Urugvaj) za 2.8 sekunde u Decembru, 1998 godine;
- Prosječan fudbaler pretrči oko 11 kilometara za vrijeme jedne utakmice;
- Više od 80% fudbalskih lopti širom svijeta se proizvode u Pakistanu;
- U svakom finalu Svjetskih prvenstava je učestvovala bar jedna Evropska zemlja, osim 1930 i 1950 godine;
- Reprezentacija Indije je morala da napusti Svjetsko prvenstvo 1950 godine, jer nije bilo dozvoljeno igrati bez obuće;
- Rekord postignutih golova na Svjetskim prvenstvima drži Brazilski fudbaler Ronaldo sa 15 postignutih golova;
- Smatra se da fudbal vuče korijene iz Kine;
- Prvi tamnoputi igrač fudbala je Artur Varton;
- Pele je prvi nazvao fudbal "prelijepom igrom".

P R I S T U P A Č N O S T

JE PRAVO SVIH NAS

UDRUŽENJE GRADANA
OBOLJELIH OD DISTROFIJE
TUZLANSKOG KANTONA

Informativni centar
za osobe sa invaliditetom
„Lotos“ Tuzla

CPCD
Centar za prava građana i civilne društva

EMBASSY OF SWEDEN